

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН І ФІЛОСОФІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Філософія науки

PHILOSOPHY OF SCIENCE

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

тип дисципліни: обов'язкова

мова(и) викладання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань G Інженерія, виробництво та будівництво спеціальності G11 Машинобудування спеціалізації G11.02 Двигуни та енергетичні установки освітньо-наукової програми «Енергетичне машинобудування».

«01» 09 2025 року. – 17 с.

Розробник:

Патлайчук О.В., доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін і філософії, канд. філос. наук, доцент.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Філософія науки» узгоджено з гарантом освітньої програми «Енергетичне машинобудування».

Гарант освітньої програми
д-р техн. наук, професор

Сергій СЕРБІН

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Філософія науки» розглянуто на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін і філософії.

Протокол № 8 від «14» 03 2025 р.

Завідувач кафедри

Людмила МАТВІЄНКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Філософія науки» розглянуто Методичною комісією Навчально-наукового гуманітарного інституту.

Протокол № 9 від «14» 04 2025 р.

Голова

Олег БОБІНА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Філософія науки» погоджено з навчальним відділом.

Начальник відділу

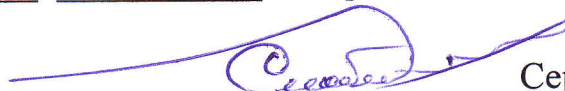

Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки» затверджена Навчально-методичною радою НУК.

Протокол № 4 від «23» 04 2025 р.

Голова НМР НУК

Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2025

Зміст

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни	5
3. Передумови для вивчення дисципліни	5
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни	6
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	11
7. Форми поточного та підсумкового контролю	12
8. Критерії оцінювання результатів навчання	14
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна	15
10. Рекомендовані джерела інформації	15

ВСТУП

Анотація

Дисципліна спрямована на формування загальнометодологічної культури студентів і забезпечує розвиток критичного рефлексивного мислення. В рамках дисципліни аналізуються філософські засади сучасного наукового знання, наукової раціональності, наукової картини світу; раціональні та неklasичні форми природничих і соціогуманітарних моделей сучасного наукового дискурсу. Особлива увага приділяється розкриттю міждисциплінарних взаємодій, характерних для сучасної науки і філософії.

Дисципліна передбачає засвоєння студентами сучасних філософських і загальнометодологічних знань у галузі науково-дослідної роботи, формування навичок практичного застосування цих знань в процесі виконання власного наукового дослідження при розв'язанні комплексних завдань.

Ключові слова: філософія, аналітичне мислення, теорія пізнання, раціональність, наукова картина світу.

Abstract

The discipline is aimed at forming a general methodological culture of students and provides the development of critical reflective thinking. The discipline analyzes the philosophical foundations of modern scientific knowledge, scientific rationality, the scientific picture of the world; rational and non-classical forms of natural and socio-humanitarian models of modern scientific discourse. Particular attention is paid to the discovery of interdisciplinary interactions that are characteristic of modern science and philosophy.

The course involves students mastering modern philosophical and general methodological knowledge in the field of research work, developing the skills of practical application of this knowledge in the process of performing their own scientific research in solving complex problems.

Keywords: philosophy, analytical thinking, theory of knowledge, rationality, scientific picture of the world.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: G Інженерія, виробництво та будівництво	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність: G11 Машинобудування Спеціалізація: G11.02 Двигуни та енергетичні установки (освітня програма «Енергетичне машинобудування»)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		1-й	1-й
Електронна адреса РПНД на сайті Університету: https://surl.li/gsojmm			
Загальна кількість годин – 120		Семестр:	
	2-й	2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3; самостійної роботи студента – 5.	Освітній рівень: третій (освітньо-науковий)	Лекції	
		15 год	10 год
		Семінарські заняття	
		30 год	10 год
		Самостійна робота	
		75 год	100 год
		Індивідуальні завдання	
		–	–
		Вид контролю: екзамен	
	Форма контролю: комбінована		

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія науки» є формування у студентів відповідно до освітньо-наукової програми таких компетентностей:

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї.
- ЗК05. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни є освоєння матеріалу змістових модулів 1-го семестру дисципліни «Методологія наукових досліджень та педагогічної діяльності».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких **програмних результатів навчання**:

- РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з енергетичного машинобудування і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.
- РН08. Глибоко розуміти сучасні проблеми науково-технічного розвитку науки і техніки враховуючи світові досягнення в галузях енергетики та енергетичного машинобудування з урахуванням техніко-економічних і екологічних напрямів, знати і застосовувати сучасні технології енерго- та ресурсозбереження.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Наука як соціокультурний феномен

Тема 1.1. Філософські аспекти осмислення науки [1, стор. 6-33], [5, стор. 8-21], [6, стор. 10-12].

Тема 1.2. Наука в історії філософії [2, стор. 20-35], [5, стор. 22-31], [6, стор. 12-15].

Тема 1.3. Феномен науки [2, стор. 36-41], [3, стор. 7-30], [5, стор. 32-45], [6, стор. 15-20].

Тема 1.4. Філософські засади наукового дослідження [4, стор. 92-110], [6, стор. 20-22].

Тема 1.5. Філософія і наука в історії філософії [3, стор. 31-33, 51-58], [6, стор. 22-26].

Змістовий модуль 2. Історичні типи наукової раціональності

Тема 2.1. Наукова раціональність як філософська проблема. Історичні типи наукової раціональності [5, стор. 111-125], [3, стор. 59-67], [6, стор. 27-29].

Тема 2.2. Становлення постнекласичного типу наукової раціональності [5, стор. 125-132], [6, стор. 30-32].

Тема 2.3. Класичний і некласичний типи наукової раціональності [2, стор. 110-115], [3, стор. 68-80, 88-91], [6, стор. 32-37].

Тема 2.4. Сучасна глобальна наукова революція як становлення нелінійної науки та постнекласичного типу наукової раціональності [2, стор. 88-97], [4, стор. 122-135], [5, стор. 223-236], [6, стор. 37-42].

Тема 2.5. Сучасні методології наукових досліджень. Філософський вимір інновацій [5, стор. 155-162], [6, стор. 42-47].

Змістовий модуль 3. Сучасні філософські проблеми соціального пізнання

Тема 3.1. Епістемологічні моделі сучасного наукового дискурсу [6, стор. 48-50].

Тема 3.2. Специфіка соціогуманітарного дискурсу [1, стор. 220-225], [5, стор. 65-80], [6, стор. 50-54].

Тема 3.3. Антропологічні і суспільствознавчі інтенції сучасної філософії і науки [1, стор. 225-248], [4, стор. 72-80], [6, стор. 55-59].

Тема 3.4. Специфіка та методологія соціально-економічних досліджень [6, стор. 60-64].

Тема 3.5. Соціально-філософські характеристики сучасних економічних систем [6, стор. 65-69].

Тема 3.6. Феномен споживання в модерних і постмодерних суспільствах [6, стор. 70-74].

Змістовий модуль 4. Сучасні філософські проблеми техніки та технічних наук

Тема 4.1. Філософія техніки і методологія технічних наук [1, стор. 72-90], [6, стор. 75-77].

Тема 4.2. Природа і техніка. Техніка як предмет дослідження природознавства [4, стор. 40-45], [6, стор. 77-82].

Тема 4.3. Особливості некласичних науково-технічних дисциплін [1, стор. 189-196], [6, стор. 82-88].

Тема 4.4. Людина і техніка. Філософська оцінка техніки [6, стор. 88-93].

Тема 4.5. Філософські проблеми інформаційного суспільства [6, стор. 93-99].

Тема 4.6. Філософські проблеми сталого розвитку [6, стор. 99-104].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	сем	с.р.	лаб		л	сем	с.р.	лаб
Змістовий модуль 1. Наука як соціокультурний феномен										
Тема 1.1. Філософські аспекти осмислення науки.	6	2	–	4	–	6	1	–	5	–
Тема 1.2. Наука в історії філософії.	6	3	–	3	–	6	1	–	5	–
Тема 1.3. Феномен науки.	6	–	2	4	–	6	–	1	5	–
Тема 1.4. Філософські засади наукового дослідження.	6	2	–	4	–	6	1	–	5	–
Тема 1.5. Філософія і наука в історії філософії.	6	–	2	4	–	6	–	1	5	–
Разом за змістовим модулем 1	30	7	4	19	–	30	3	2	25	–
Змістовий модуль 2. Історичні типи наукової раціональності										
Тема 2.1. Наукова раціональність як філософська проблема. Історичні типи наукової раціональності	6	2	–	4	–	6	2	–	4	–
Тема 2.2. Становлення постнекласичного типу наукової раціональності	6	2	–	4	–	6	1	–	5	–
Тема 2.3. Класичний і некласичний типи наукової раціональності	6	–	2	4	–	6	–	1	5	–
Тема 2.4. Сучасна глобальна наукова революція як становлення нелінійної науки та постнекласичного типу наукової раціональності	6	–	2	4	–	6	–	1	5	–
Тема 2.5. Сучасні методології наукових досліджень. Філософський вимір інновацій.	6	–	2	4	–	6	–	–	6	–
Разом за змістовим модулем 2	30	4	6	20	–	30	3	2	25	–
Змістовий модуль 3. Сучасні філософські проблеми соціального пізнання										
Тема 3.1. Епістемологічні моделі сучасного наукового дискурсу.	5	2	–	3	–	5	2	–	3	–
Тема 3.2. Специфіка соціогуманітарного дискурсу.	5	–	2	3	–	5	–	–	5	–

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	сем	с.р.	лаб		л	сем	с.р.	лаб
Тема 3.3. Антропологічні і суспільствознавчі інтенції сучасної філософії і науки.	5	–	2	3	–	5	–	1	4	–
Тема 3.4. Специфіка та методологія соціально-економічних досліджень.	5	–	2	3	–	5	–	1	4	–
Тема 3.5. Соціально-філософські характеристики сучасних економічних систем.	5	–	2	3	–	5	–	–	5	–
Тема 3.6. Феномен споживання в модерних і постмодерних суспільствах.	5	–	2	3	–	5	–	1	4	–
Разом за змістовим модулем 3	30	2	10	18	–	30	2	3	25	–
Змістовий модуль 4. Сучасні філософські проблеми техніки та технічних наук										
Тема 4.1. Філософія техніки і методологія технічних наук.	5	2	–	3	–	5	2	–	3	–
Тема 4.2. Природа і техніка. Техніка як предмет дослідження природознавства.	5	–	2	3	–	5	–	1	4	–
Тема 4.3. Особливості неklasичних науково-технічних дисциплін.	5	–	2	3	–	5	–	–	5	–
Тема 4.4. Людина і техніка. Філософська оцінка техніки.	5	–	2	3	–	5	–	1	4	–
Тема 4.5. Філософські проблеми інформаційного суспільства.	5	–	2	3	–	5	–	–	5	–
Тема 4.6. Філософські проблеми сталого розвитку.	5	–	2	3	–	5	–	1	4	–
Разом за змістовим модулем 4	30	2	10	18	–	30	2	3	25	–
Усього годин	120	15	30	75	–	120	10	10	100	–

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Феномен науки.	2	1
2	Філософія і наука в історії філософії.	2	1
3	Класичний і неklasичний типи наукової раціональності	2	1

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
4	Сучасна глобальна наукова революція як становлення нелінійної науки та постнекласичного типу наукової раціональності	2	1
5	Сучасні методології наукових досліджень. Філософський вимір інновацій.	2	–
6	Специфіка соціогуманітарного дискурсу.	2	–
7	Антропологічні і суспільствознавчі інтенції сучасної філософії і науки.	2	1
8	Специфіка та методологія соціально-економічних досліджень.	2	1
9	Соціально-філософські характеристики сучасних економічних систем.	2	–
10	Феномен споживання в модерних і постмодерних суспільствах.	2	1
11	Природа і техніка. Техніка як предмет дослідження природознавства.	2	1
12	Особливості некласичних науково-технічних дисциплін.	2	–
13	Людина і техніка. Філософська оцінка техніки.	2	1
14	Філософські проблеми інформаційного суспільства.	2	–
15	Філософські проблеми сталого розвитку.	2	1
РАЗОМ		30	10

Розподіл часу самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Підготовка до семінарських занять	30	45
2	Підготовка реферату	15	25
3	Підготовка до екзамену	30	30
РАЗОМ		75	100

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Набуття здобувачами компетенцій забезпечується через засвоєння навчального матеріалу у вигляді лекційних, семінарських занять та самостійної роботи студентів.

Основними методами навчання з дисципліни є:

1. Пояснювально-ілюстративний метод, за допомогою повідомлення та засвоєння інформації на лекційних та семінарських заняттях словесними й наочними засобами.
2. Проблемний метод, коли на семінарських заняттях утворюються пошукові ситуації, розвивається активність, самостійність, творчі здібності здобувачів освіти.

Як наочний матеріал на лекціях застосовуються мультимедійні слайди та лекційні демонстрації.

Для зручної та ефективної організації навчального процесу, зроблено Google Classroom з навчальної дисципліни, де розташовані конспекти лекцій, завдання до семінарських робіт та супроводжувальні матеріали. Доступ до класу надається на першому семінарському занятті за університетською електронною поштою.

З метою роз'яснення найбільш складних питань дисципліни та підвищення якості виконання завдань семінарських робіт проводяться групові та індивідуальні консультації за розкладом кафедри.

Під час дистанційного навчання заняття проводяться за допомогою онлайн-сервісів Google Classroom та Google Meet.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з дисципліни «Філософія науки» є:

- усні та письмові відповіді на семінарських заняттях;
- підготовка реферату;
- екзамен.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заключного екзамену. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. У проміжних оцінках студент може набрати максимум

60 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше).

Питома вага заключного екзамену в загальній системі оцінок – **40 балів.** Право здавати заключний екзамен надається студенту, якій з урахуванням отриманих балів проміжних оцінок і заключного екзамену може набрати разом не менше **60 балів.** Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки екзамену.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Відповіді на семінарських заняттях	15 x 3 бали = 45 балів	10 x 4 бали = 40 балів
Підготовка реферату	1 x 15 балів = 15 балів	1 x 20 балів = 20 балів
Екзамен	40 балів	40 балів
Всього	100	100

Відповідь на семінарському занятті (у дужках для заочної форми)	Критерії оцінювання
3 (3-4)	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
2 (2)	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна та логічна, але допущені деякі помилки та неточності у викладенні матеріалу.
1 (1)	Відповідь частково правильна, але містить неточності, недостатньо обґрунтована.
0 (0)	Студент не дає відповіді або відповідь містить значну кількість суттєвих помилок.
<i>Максимальна кількість балів за даною формою контролю становить 45 для денної форми навчання (15 занять по 3 бали) та 40 для заочної форми навчання (10 занять по 4 бали).</i>	

Підготовка реферату (у дужках для заочної форми)	Критерії оцінювання
11-15 (14-20)	Зміст роботи відповідає обраній темі; наявність чітко сформульованої проблеми; адекватність формулювання об'єкта, предмета, мети та задач дослідження; наявність посилань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту; відповідність висновків меті та завданням дослідження. Робота виконувалась систематично та вчасно подана на перевірку науковому керівнику у відповідності із планом виконання.
6-10 (7-13)	Зміст роботи відповідає обраній темі; але має поверхневий аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Робота виконувалась не систематично та подана на перевірку науковому керівнику з порушенням плану виконання курсової роботи.
1-5 (1-6)	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень і лише за допомогою викладача може виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
0 (0)	Робота не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає пред'являємим вимогам. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер.
<i>Максимальна кількість балів за даною формою контролю становить 15 для денної форми навчання та 20 для заочної форми навчання.</i>	

Екзамен	Критерії оцінювання
36-40	Відповідь логічно побудована, студент чітко та стисло викладає матеріал, показує глибокі знання з питань білету, під час доповіді впевнено і докладно відповідає на поставлені запитання.
31-35	Студент спроможний чітко та стисло зробити доповідь, дає правильні відповіді на всі запитання, але не завжди упевнений в аргументації, чи не завжди коректно її формулює.
26-30	Студент спроможний чітко та стисло відповісти на питання білету, належно обґрунтовує матеріал, але допускає неточності у відповідях на запитання.
21-25	Студент спроможний чітко та стисло відповісти на питання білету, але допускає суттєві неточності у відповідях на запитання, не завжди належно обґрунтовує відповіді.
16-20	Студент невпорядковано дає відповіді на питання білету, намагається дати відповідь на поставлені запитання і робить спроби аргументувати свою позицію.
11-15	Студент невпорядковано дає відповіді на питання білету, робить спроби аргументувати свою позицію, надає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені питання.
6-10	Студент демонструє задовільні знання з питань білету, але не може впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії, та належно обґрунтувати свою відповідь.

Екзамен	Критерії оцінювання
1-5	Студент невпорядковано дає відповіді на питання білету, не спроможний дати відповідь на запитання, відстоювати свою позицію.
0	Студент не дає відповіді на питання білету.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ1	T1.3	Семінарське заняття №1	3	Семінарське заняття №1	4
	T1.5	Семінарське заняття №2	3	Семінарське заняття №2	4
ЗМ2	T2.3	Семінарське заняття №3	3	Семінарське заняття №3	4
	T2.4	Семінарське заняття №4	3	Семінарське заняття №4	4
	T2.5	Семінарське заняття №5	3	Семінарське заняття №5	—
ЗМ3	T3.2	Семінарське заняття №6	3	Семінарське заняття №6	—
	T3.3	Семінарське заняття №7	3	Семінарське заняття №7	4
	T3.4	Семінарське заняття №8	3	Семінарське заняття №8	4
	T3.5	Семінарське заняття №9	3	Семінарське заняття №9	—
	T3.6	Семінарське заняття №10	3	Семінарське заняття №10	4
ЗМ4	T4.2	Семінарське заняття №11	3	Семінарське заняття №11	4
	T4.3	Семінарське заняття №12	3	Семінарське заняття №12	—
	T4.4	Семінарське заняття №13	3	Семінарське заняття №13	4
	T4.5	Семінарське заняття №14	3	Семінарське заняття №14	—
	T4.6	Семінарське заняття №15	3	Семінарське заняття №15	4
ЗМ1-ЗМ4		Підготовка реферату	15	Підготовка реферату	20
Підсумковий контроль		Екзамен	40	Екзамен	40
Сума			100		100

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Мультимедійне обладнання.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Кисляков В. П., Дрожанова О. М., Ступак О. П. Вступ до філософії науки: навч. посібник. Миколаїв: НУК, 2018. 296 с.
2. Патлайчук О.В., Ступак О.П. Історичні типи наукової раціональності: навч. посібник. Миколаїв: НУК, 2024. 112 с.
3. Патлайчук О. В., Ступак О. П., Гончарова О. О. Наука як соціокультурний феномен: практикум з дисципліни «Філософія науки» для аспірантів та здобувачів наукового ступеню PhD (доктор філософії). Миколаїв: НУК, 2020. 192 с.
4. Семенюк Е., Мельник В. Філософія сучасної науки і техніки: підручник. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2017. 364 с.
5. Філософія науки: підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко. Київ: ВПЦ «Київ. ун-т», 2018. 255 с.
6. Яценко Г. Ю., Патлайчук О. В. Філософія науки: навч. посібник для аспірантів та здобувачів наукового ступеня «доктор філософії». Миколаїв: НУК, 2018. 120 с.

Допоміжна література

1. Іщенко М.П., Руденко І.І. Філософія науки: питання теорії і методології: навч. посібник. Київ: УБС НБУ, 2010. 444 с.
2. Кузь О. М., Чешко В. Ф. Філософія науки: навч. посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
3. Лук'янець В.С., Кравченко О.М., Озадовська Л.В. Сучасний науковий дискурс: оновлення методологічної культури. Київ: Вид-во КНУ, 2000. 232 с.
4. Мельник В.П. Філософія науки і техніки: методологічно-світоглядний аналіз. Львів: Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 2010. 117 с.

5. Патлайчук О. В. Основні напрямки сучасної філософії: прагматизм, аналітична філософія : навч. посібник. Миколаїв : НУК, 2022. 184 с.
6. Патлайчук О. В., Вижул Н. В., Григорович М. В. Етичні проблеми сучасного наукового дослідження. *Гуманітарний вісник НУК*: зб. наук. праць. 2016. № 9. С. 82-86.
7. Патлайчук О. В., Гончарова О. О. The course of lectures on the Philosophy of science for graduate students : навч. посібник з філософії науки для аспірантів та здобувачів наукового ступеню PhD (доктор філософії). Миколаїв: НУК, 2021. 200 с.
8. Патлайчук О. В., Мартиченко Я. О., Шпорчук Д. М. Використання загальних та емпіричних методів наукового пізнання у суднобудуванні. *Гуманітарний вісник НУК*: зб. наук. праць. 2016. № 9. С. 86-89.
9. Патлайчук О. В., Ступак О. П. Філософські аспекти осмислення науки : методичні рекомендації до вивчення теми з дисципліни «Філософія науки». Миколаїв : НУК, 2023. 84 с.
10. Ханстантинов В. О. Філософія науки: курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.
11. Чуйко В.Л. Рефлексія основоположень методології філософії науки. Київ: Центр практичної філософії, 2000. 310 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Гуманітарний вісник НУК: збірник наукових праць. URL: <http://hvnu.com.ua/>.
2. Інститут філософії імені Г.С. Сковороди НАН України: публікації. URL: <https://www.filosof.com.ua/publik.htm>.
3. Антропологічні виміри філософських досліджень: збірник наукових праць. URL: <https://library.diit.edu.ua/uk/article/377>.
4. Humanitarium: збірник наукових праць з педагогіки, психології, філософії. URL: <https://humanitarium.com.ua/index.php/hum>.
5. Sententiae: історико-філософський журнал. URL: <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae>.
6. Δόξα/Докса: збірник наукових праць з філософії та філології. URL: <http://doxa.onu.edu.ua/>.
7. Актуальні проблеми філософії та соціології: збірник наукових праць. URL:

- <http://apfs.onua.edu.ua/index.php/APFS>.
8. Вища освіта України: журнал. URL: <https://wou.npu.edu.ua/>.
 9. Гілея: науковий вісник. URL: <http://www.gileya.org/>.
 10. Вісник Житомирського державного університету імені І. Франка. Філософські науки. URL: <http://philosophy.visnyk.zu.edu.ua/>.
 11. Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченко. Серія «Філософія, політологія». URL: http://www.philder.univ.kiev.ua/ua/view/Vysnyk_KNU/78/19/6.
 12. Вісник Львівського університету. Серія «Філософсько-політологічні студії». URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/politology>.
 13. Вісник Національного юридичного університету імені Я. Мудрого. Серія «Філософія, філософія права, політологія, соціологія». URL: <http://fil.nlu.edu.ua/>.
 14. Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія, культурологія. URL: <http://jrnl.nau.edu.ua/index.php/VisnikPK>.